آیین‌نامه انضباطی دانشجویان

جمهوری اسلامی
(مصوب سیصد و پنجاه و چهارمین جلسه مورخ 74.4.20 شورای عالی انقلاب فرهنگی)

ماده 1 - تعاریف:

الف - منظور از دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی، دانشگاه‌ها و مؤسسات و مجتمع‌های آموزش عالی و پژوهشی دولتی یا غیر دولتی است که طبق‌مقررات وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مدرک رسمی بالاتر از دیپلم (ولو به عنوان معادل) صادر می‌کنند که دراین آیین‌نامه به آنها "دانشگاه" اطلاق می‌شود.

ب - دانشجوی داخل: هر فردی است که در یکی از دانشگاه‌ها به صورت حضوری یا غیر حضوری به تحصیل اشتغال داشته باشد که در این آیین‌نامه به‌آن "دانشجو" اطلاق می‌شود.

ج - دانشجوی وابسته: به فردی که به عنوان دانشجوی بورسیه یا ارزبگیر در یکی از دانشگاه‌های خارج از کشور تحصیل می‌کند، گفته می‌شود.

د - دانشجوی خارجی: به دانشجوی تبعه کشورهای خارجی گفته می‌شود که در دانشگاه جمهوری اسلامی ایران تحصیل می‌کند.

ه - زمان تحصیل: با زمان ثبت نام اولیه در دانشگاه آغاز و با اخذ مدرک یا گواهی موقت یا انصراف یا اخراج خاتمه یافته تلقی می‌شود.

ماده 2 - کلیات:

با توجه به قداست علم و اخلاق و محیطهای آموزشی و پژوهشی در شرع مبین و حکومت اسلامی و ضرورت دفاع و حراست از حقوق عمومی‌دانشجویان، دانشجو مکلف و موظف است در طول زمان تحصیل و در هر محیط اعم از دانشگاه و خارج از دانشگاه از ارتکاب هر عمل که خلاف‌شئون و حیثیات دانشجو اعم از دانشجوی داخل یا وابسته یا خارجی باشد، خودداری کند.

در غیر این صورت بر اساس مفاد این آیین‌نامه با وی برخورد می‌شود.

ماده 3 - ترکیب اعضاء کمیته انضباطی بدوی دانشگاه و چگونگی انتخاب آنها:

1 - معاون دانشجویی دانشگاه به عنوان رییس کمیته انضباطی بدوی.

2 - مسئول دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه یا نماینده تام‌الاختیار ایشان در صورت وجود دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه.

3 - یک نفر عضو هیأت علمی دانشگاه به انتخاب رییس دانشگاه.

4 - دو نفر دانشجوی دانشگاه به انتخاب رییس دانشگاه.

5 - دبیر کمیته انضباطی بدوی با انتخاب رییس کمیته بدوی بدون داشتن حق رأی.

تبصره 1 - دو دانشجوی عضو کمیته انضباطی دانشگاه باید واجد این شرایط باشند:

1 - حداقل نیمه اول دوره کارشناسی را به پایان رسانده باشند (مؤسساتی که فقط دوره کاردانی را دارند دانشجویان عضو کمیته انضباطی آنها باید واردنیمه دوم دوره کاردانی شده باشند) و ضمناً دانشجویان دوره کارشناسی ارشد و دکتری، مشروط بر آن که تحصیلات دوره کارشناسی خود را در داخل‌کشور به پایان رسانده باشند از این ماده

مستثنی هستند.
2 - از حیث درسی و اخلاقی جزو دانشجویان خوب دانشگاه باشند.
تبصره 2 - کلیه اعضاء کمیته انضباطی دانشگاه باید به تقوی و تعهد و استقلال نظر شهرت داشته و متأهل و فاقد سوء سابقه باشند.
تبصره 3 - اعضاء بندهای 3 و 4 به مدت دو سال انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد آنها بلامانع است و ضمناً چنانچه اعضاء فوق در طول سه سال، سه‌جلسه متوالی یا 6 جلسه متناوب غیبت غیر موجه داشته یا به هر دلیل امکان حضور در جلسات کمیته انضباطی دانشگاه را به مدت بیش از 3 ماه‌نداشته باشند یا در صورت احراز عدم صلاحیت، رییس دانشگاه می‌تواند به عزل آنها و انتخاب فرد جدید اقدام کند. تشخیص موجه یا غیر موجه بودن‌غیبت اعضاء به عهده رییس کمیته است.
تبصره 4 - رییس کمیته می‌تواند بنا به صلاحدید از افراد مطلع برای شرکت در جلسات کمیته بدون داشتن حق رأی دعوت کند.
تبصره 5 - جلسات کمیته با حضور رییس کمیته و حداقل دو عضو صاحب رأی تشکیل می‌شود و مصوبات آن با سه رأی موافق قابل اجراء است.
تبصره 6 - احکام کمیته انضباطی بدوی دانشگاه با امضاء رییس کمیته بدوی و احکام کمیته انضباطی تجدید نظر با امضاء دبیر کمیته انضباطی تجدیدنظر دانشگاه ابلاغ می‌شود.
ماده 4 - ترکیب اعضاء کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه:
1 - رییس دانشگاه به عنوان رییس کمیته تجدید نظر.
2 - مسئول دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه:
3 - معاون دانشجویی دانشگاه به عنوان دبیر کمیته تجدید نظر.
ماده 5 - ترکیب اعضاء کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان:
1 - معاون دانشجویی وزارت فرهنگ و آموزشی عالی به عنوان رییس کمیته.
2 - مسئول دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در یکی از دانشگاه‌ها به انتخاب شورای مرکزی نمایندگان مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها و با حکم‌رییس شورای مرکزی نمایندگان مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها.
3 - یک نفر حقوقدان به انتخاب وزیر فرهنگ و آموزش عالی.
4 - سرپرست کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان بدون حق رأی به عنوان دبیر کمیته.
5 - یک نفر از اعضاء هیأت علمی دانشگاه‌ها به انتخاب وزیر فرهنگ و آموزش عالی.
6 - یک نفر دانشجو از میان اعضاء کمیته انضباطی دانشگاه‌ها با انتخاب و صدور حکم از سوی وزیر فرهنگ و آموزش عالی.
7 - معاون دانشجویی یکی از دانشگاه‌ها بنا به دعوت دبیر کمیته مرکزی.
تبصره 1 - مدت عضویت اعضاء منتخب 3 سال و انتخاب مجدد آنها بلامانع است.
تبصره 2 - جلسات کمیته مرکزی انضباطی با حضور 4 نفر رسمیت می‌یابد و تصمیمات جلسه با 3 رأی موافق لازم‌الاجراء است.
تبصره 3 - کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان از نظر تشکیلاتی به وزارت فرهنگ و آموزش عالی وابسته است و تحت نظر شورای عالی انقلاب‌فرهنگی فعالیت می‌کند.
تبصره 4 - رییس کمیته می‌تواند بنا به تشخیص و ضرورت امر از افراد مطلع برای شرکت در جلسه کمیته بدون داشتن حق رأی دعوت کند.
تبصره 5 - احکام کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان با امضاء دبیر کمیته مرکزی ابلاغ

می‌شود.
ماده 6 - حدود اختیارات و وظایف کمیته‌های انضباطی دانشگاه و کمیته مرکزی انضباطی:
الف - رسیدگی به جرایم عمومی دانشجویان (از قبیل تهدید، تطمیع، توهین، ضرب و جرح، جعل، سرقت، رشوه، اختلاس یا قتل).
ب - رسیدگی به تخلفات آموزشی و اداری مانند:
.1ب - تقلب در امتحان.
.2ب - فرستادن شخص دیگری به جای خود در امتحان یا شرکت به جای دیگری در امتحان.
.3ب - ارتکاب هر عملی از سوی اشخاص حقیقی یا حقوقی که موجب اخلال یا وقفه یا مزاحمت در اجرای برنامه‌های دانشگاه یا خوابگاه شود.
.4ب - ایراد خسارت به اموال دانشگاه یا بیت‌المال.
ج - تخلفات سیاسی:
.1ج - دادن اطلاعات خلاف واقع یا کتمان واقعیات از روی عمد نسبت به خود یا گروهک‌های محارب یا مفسد یا افراد وابسته به آنها.
.2ج - عضویت در گروهکهای محارب یا مفسد یا ملحد یا هواداری و انجام دادن هر عملی به نفع آنها.
.3ج - فعالیت و تبلیغ به نفع گروهکها و مکاتب الحادی.
.4 ج - توهین به شعائر اسلامی یا ملی و ارتکاب اعمالی بر ضد نظام جمهوری اسلامی (مانند شعارنویسی، پخش اعلامیه و ...)
.5ج - ایجاد بلوا و آشوب در محیط دانشگاه.
د - تخلفات اخلاقی:
.1د استعمال مواد مخدر یا شرب خمر یا قمار یا مداخله در خرید و فروش و توزیع این گونه مواد.
.2د - استفاده از نوارهای ویدئویی یا صوتی یا لوحه‌های رایانه‌ای مستهجن یا مداخله در خرید و فروش، تکثیر، توزیع این گونه وسایل.
.3د - عدم رعایت پوشش اسلامی یا استفاده از پوشش یا آرایش مبتذل.
.4د - استفاده یا توزیع یا تکثیر کتب، مجلات، عکسهای مستهجن و یا آلات لهو و لعب.
.5د - عدم رعایت شئون دانشجویی.
.6د - داشتن رابطه نامشروع.
.7د - تشکیل یا شرکت در جلسات نامشروع.
.8د - انجام عمل منافی عفت.
7 - تنبیهات:
.1الف - احضار و اخطار شفاهی.
.2الف - اخطار کتبی بدون درج در پرونده دانشجو.
.3الف - تذکر کتبی و درج در پرونده دانشجو.
.4الف - توبیخ کتبی و درج در پرونده دانشجو.
.5الف - دادن نمره .25.
.6الف - محرومیت از تسهیلات رفاهی دانشگاه (از قبیل وام، خوابگاه و...).
.7الف - دریافت خسارت از دانشجو در مواردی که تخلف، منجر به ایجاد ضرر و زیان به دانشگاه یا بیت‌المال شده باشد.

.8الف - منع موقت از تحصیل تا مدت دو نیمسال تحصیلی (با احتساب یا بدون احتساب سنوات).

تبصره 1 - در مواردی که کمیته انضباطی بدوی دانشگاه حکم صادر کرده و به آن حکم در موعد مشخص شده در این آیین‌نامه دانشجو اعتراض کند،تجدید نظر در حکم صادره به عهده کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه خواهد بود.

تبصره 2 - اعمال مجدد مجازات موضوع بند .8الف ماده 7 منوط به تأیید کمیته مرکزی انضباطی خواهد بود.

ب - تنبیهاتی که فقط با حکم کمیته مرکزی انضباطی نسبت به دانشجویان می‌تواند اعمال شود:

.1ب - منع موقت از تحصیل تا چهار نیم سال تحصیلی (با احتساب یا بدون احتساب سنوات).

تبصره - چنانچه پس از اجرای حکم کمیته و در طول مدت تحصیل دانشجو، احتساب سنوات محرومیت از تحصیل مانع از فارغ‌التحصیل شدن‌دانشجو شود و دانشجو متعذر به عذر موجه شود، کمیته مرکزی پس از ارائه دلایل و مدارک تعذر از سوی دانشجو و بررسی، بنا به تشخیص می‌تواناقدام به تبدیل حکم به عدم احتساب سنوات کند.

.2ب - تغییر محل تحصیل دانشجو.

.3ب - تبدیل دوره تحصیل دانشجو از روزانه به شبانه.

.4ب - اخراج دانشجو از دانشگاه با حفظ حق شرکت مجدد در آزمون ورودی.

.5ب - محرومیت از تحصیل در کلیه دانشگاه‌ها تا 5 سال.

تبصره 1 - در موارد ضروری بنا به تشخیص، کمیته انضباطی دانشگاه یا کمیته مرکزی انضباطی می‌تواند حکم به صورت ترکیبی صادر کند. (ترکیبی از2 یا چند بند ماده 7)

تبصره 2 - رییس دانشگاه مجاز است تا زمان رسیدگی به پرونده دانشجوی متخلف در کمیته انضباطی دانشگاه از ورود وی به دانشگاه جلوگیری کندمشروط بر این که مدت رسیدگی به پرونده دانشجو از یک ماه تجاوز نکند و در مورد پرونده‌هایی که به کمیته مرکزی انضباطی برای رسیدگی و اعلام‌رأی ارجاع می‌شود، رییس دانشگاه مجاز است از ورود دانشجو به دانشگاه تا مدت دو ماه جلوگیری کند. (در صورت تلاقی ایام ممانعت از ورودانشجو به دانشگاه با امتحانات پایان نیم سال، دانشجو می‌تواند با تشخیص رییس دانشگاه در امتحانات پایان نیم سال شرکت کند).

تبصره 3 - به منظور ممانعت از اعمال سلیقه‌های متفاوت در دانشگاه‌ها و در موارد تخلف مشابه: کمیته‌های انضباطی دانشگاه‌ها موظفند در خصوص‌تخلفات مشمول بندهای .5ج و .1د و .2د و .4د و .6د و .7د و .8د ماده 6 آیین‌نامه، ضمن رسیدگی و صدور حکم در محدوده اختیارات، مراتب رابرای اطلاع و احیاناً اعلام نظر به کمیته مرکزی انضباطی ارسال کنند.

تبصره 4 - هرگاه دانشجویی در مکانهایی به عنوان دانشجو فعالیت داشته باشد (از قبیل سفرهای علمی، محلهای کارآموزی، خوابگاه و....) مرتکب‌عملی شود که بر حسب قوانین کشوری مستوجب کیفر باشد، کمیته انضباطی می‌تواند ضمن رسیدگی به تخلف در حیطه این آیین‌نامه، موارد را برای‌برخورد در حیطه کاری مراجع ذیصلاحیت به آنها نیز ارجاع دهد. به هر حال تنها مرجع مجاز دانشگاه به انعکاس تخلف و معرفی دانشجوی خاطی به‌مراجع قضایی و انتظامی، کمیته انضباطی آن دانشگاه است.

تبصره 5 - هر گاه دانشجویی در خارج از محوطه دانشگاه مرتکب عمل خلافی شود که بنا

بر قوانین کشوری مستوجب کیفر باشد، رسیدگی به جرم‌ارتکابی در چارچوب ضوابط و قوانین کیفری و جزایی در صلاحیت مراجع قضایی است اما کمیته انضباطی می‌تواند به موازات آن حسب ماده 7 این‌آیین‌نامه تصمیم‌گیری کند.

تبصره 6 - تمرد دانشجو از اجرای احکام و دستوراتی که کمیته انضباطی صادر می‌کند یا تکرار تخلف موجب تشدید تنبیه خواهد شد.

تبصره 7 - بنا به تشخیص کمیته انضباطی، موارد تخلف می‌تواند به ولی یا سرپرست یا همسر دانشجو اطلاع داده شود.

تبصره 8 - در صورت احتمال تصحیح رفتار و عدم تکرار تخلف، کمیته‌های انضباطی دانشگاه و کمیته مرکزی انضباطی بنا به تشخیص می‌تواند اجرای‌تمام یا بخشی از حکم را پس از اخذ تعهد به حالت تعلیق درآوردند و در صورت تکرار هر نوع تخلف، علاوه بر اعمال مجازات جرم جدید، حکم‌تعلیقی هم به اجراء در خواهد آمد و استفاده از موضوع این تبصره در طول مدت تحصیل دانشجو فقط یکبار مجاز می‌باشد و اعتبار اجرای احکام‌تعلیقی به شرط عدم تکرار تخلف تا پایان تحصیل دانشجو است و در صورت عدم تکرار تخلف در طول مدت تحصیل، سوابق محکومیت از پرونده اوخارج خواهد شد. ضمناً این تبصره بر کلیه موارد تخلف موضوع ماده 6 این آیین‌نامه شمول دارد الا در این موارد: اعمال شنیع (زنا و لواط) - سرقت مکرر - استفاده از سلاح - عضویت یا فعالیت در گروهک‌های ملحد، مفسد یا محارب - توزیع مواد مخدر ومشروبات الکلی.

تبصره 9 - به تخلفات دانشجویان مهمان و انتقالی، کمیته انضباطی دانشگاهی که تخلف در زمان تحصیل دانشجو در آنجا صورت گرفته است رسیدگی‌خواهد کرد و چنانچه در موقع اجرای حکم، دانشجو در آن دانشگاه نباشد، کمیته انضباطی دانشگاهی که محل تحصیل دانشجو است مکلف به اجرای‌حکم صادره خواهد شد.

ماده 8 - نحوه اعتراض کردن دانشجو به آراء صادر شده:

الف - در مورد احکامی که کمیته انضباطی بدوی دانشگاه صادر می‌کند (بندهای .1الف و .2الف - ماده 7) دانشجو می‌تواند ظرف مدت 10 روزاداری از تاریخ رؤیت حکم اولیه، اعتراض خود را به کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه ذیربط تسلیم کند تا در آن کمیته تجدید نظر شود.

تبصره - در مورد احکام بندهای .1الف و .2الف مرجع تجدید نظر همان کمیته انضباطی بدوی است و دانشجو باید ظرف مدت 10 روز اداری از تاریخ‌رؤیت حکم اولیه، اعتراض خود را به آن کمیته تسلیم کند تا حکم قطعی صادر شود.

ب - در مورد تصمیماتی که کمیته مرکزی انضباطی اتخاذ می‌کند (بندهای الف و ب ماده 7) نحوه و مراحل صدور حکم و اعتراض دانشجو بدین‌ترتیب خواهد بود:

.1ب - کمیته مرکزی ابتدا نظر خود را در مورد تنبیه مورد نظر که باید درباره دانشجو اعمال شود از طریق دانشگاه و یا رأساً توسط حکم کتبی (حکم‌اولیه) به اطلاع وی می‌رساند.

.2ب - دانشجو می‌تواند ظرف مدت دو هفته پس از ابلاغ حکم، دفاعیه خود را به کمیته مرکزی تسلیم کند. (از طریق کمیته انضباطی دانشگاه یامستقیماً به کمیته مرکزی انضباطی با ارسال رونوشت به کمیته انضباطی دانشگاه).

.3ب - کمیته مرکزی پس از ملاحظه دفاعیه دانشجو، حداکثر ظرف مدت یک ماه حکم قطعی را صادر می‌کند.

تبصره 1 - احکام اولیه صادره از سوی کمیته انضباطی دانشگاه یا کمیته مرکزی

انضباطی به هر شکل ممکن باید تا یک ماه پس از صدور به دانشجوی‌متخلف ابلاغ شود.
تبصره 2 - احکام اولیه با رعایت موضوع تبصره 1 ماده 8 تا زمان صدور حکم قطعی، لازم‌الاجراء نیست.
تبصره 3 - در صورتی که دانشجو به دلایل غیر موجه از اعلام رویت حکم اولیه استنکاف کند حق اعتراض از وی سلب خواهد شد. (مرجع تشخیص‌غیر موجه بودن، کمیته انضباطی است).
ماده 9 - کلیه کمیته‌های انضباطی دانشگاه‌ها موظفند با کمیته مرکزی انضباطی در ارسال پرونده و یا موارد درخواستی دیگر همکاری کنند و احکام‌صادره از سوی کمیته مرکزی انضباطی را اجراء کنند.
ماده 10 - رییس دانشگاه مسئول نظارت بر حسن اجرای کلیه مسائل به این آیین‌نامه در دانشگاه است.
ماده 11 - مرجع رسیدگی بدوی و نهایی به تخلفات دانشجویان وابسته، کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان است.
ماده 12 - در صورتی که مراجع امنیتی یا قضائی تشخیص به صلاحیت یا عدم صلاحیت تحصیل دانشجویی بدهند، باید مراتب را کتباً با ذکر نوع ومیزان تخلف به کمیته مرکزی انضباطی ارسال کنند تا کمیته مرکزی انضباطی بر اساس موارد ارائه شده، در خصوص ادامه یا عدم ادامه یا چگونگی‌تحصیل دانشجو تصمیم‌گیری کند. به هر حال مرجع تشخیص صلاحیت یا عدم صلاحیت تحصیل دانشجویان کمیته مرکزی انضباطی است.
تبصره 1 - دانشکده‌های وابسته به دانشگاه‌های جامع و دانشکده‌های اقماری سایر دانشگاه‌ها، مجاز به تشکیل کمیته انضباطی‌اند و وابستگی آنها به‌کمیته مرکزی انضباطی از طریق کمیته انضباطی دانشگاه است. مرجع تشخیص ضرورت تشکیل کمیته انضباطی در این گونه دانشکده‌ها کمیته‌انضباطی تجدید نظر دانشگاه است و صدور مجوز به عهده کمیته مرکزی انضباطی است و ترکیب اعضاء کمیته‌های انضباطی این گونه دانشکده‌هاحسب مورد با پیشنهاد رییس دانشگاه و تأیید کمیته مرکزی انضباطی انتخاب می‌شوند.
تبصره 2 - دانشگاه‌های وابسته به نیروهای مسلح کلیه تخلفات دانشجویان عضو نیروهای مسلح خود را وفق آیین‌نامه انضباطی نیروهای مسلح‌مصوب مقام معظم رهبری و فرماندهی معظم کل قوا رسیدگی خواهند کرد و در صورت محرومیت دائم دانشجو از ادامه تحصیل، مراتب را به کمیته‌مرکزی انضباطی احاله می‌کند. ادامه تحصیل این دانشجو در دانشگاه‌های غیر وابسته به نیروهای مسلح پس از تأیید صلاحیت ادامه تحصیل در کمیته‌مرکزی انضباطی، بر اساس ضوابط سازمان سنجش خواهد بود.
تبصره 3 - در صورت وصول گزارش، کمیته مرکزی انضباطی ابتدائاً بنا به تشخیص می‌تواند به تخلفات دانشجویان رسیدگی کند.
ماده 13 - شیوه‌نامه اجرایی این آیین‌نامه در ظرف مدت یک ماه پس از تصویب در شورای عالی انقلاب فرهنگی توسط وزارتین فرهنگ و آموزش عالی‌و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و برای اجراء به کلیه دانشگاه‌ها ابلاغ خواهد شد.
ماده 14 - این آیین‌نامه در 14 ماده و 54 بند و 30 تبصره در جلسه مورخ 74.4.20 شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شد و از تاریخ تصویب‌لازم‌الاجراء است و کلیه آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مغایر با این آیین‌نامه فاقد اعتبار است.